

Dionisie Marin

**CÂNTĂRI
LA
VECERNIE ȘI UTRENIE**

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2012

Cuvânt înainte

Dacă pomul se cunoaște după roade, omul după fapte

Muntean de origine, Ierodiaconul Dionisie Marin a cunoscut, mai întâi, viața monahală în Muntenia, dar a devenit monah și, mai târziu, ierodiacon în Iași, la Mănăstirea Cetățuia. A activat câțiva ani și la Catedrala Mitropolitană, ca slujitor și cântăreț. Împrejurările vremii l-au scos din slujire, dar nu și din biserică. În duminici și sărbători cânta în strană la Schitul Bucium (Prodromu), unde a lăsat și rezultatul ostanelilor sale – cele unsprezece manuscrise. Înzestrat cu talent muzical, voce plăcută, dar și cu darul compunerii de cântări bisericești, Dionisie Marin ne-a lăsat o frumoasă moștenire psaltică ce se păstrează în biblioteca Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași. Manuscrisele au fost donate de Protos. Hrisostom Dănilă, care, la rândul său, le-a primit în dar de la autor, cu dorința de a fi publicate. Întrucât majoritatea cântărilor din manuscrisele Părintelui Dionisie Marin au fost caligrafiate și transliterate după autorii cei mai cunoscuți (Anton Pann, Ieromonahul Macarie, Dimitrie Suceveanu etc.), am selectat spre publicare doar compozițiile personale, care sunt scrise în stilul marilor psalți români, caracterizate prin simplitate și frumusețe muzicală specifică.

Părintele Hrisostom Dănilă de la Mănăstirea „Tuturor Sfinților” - Bucium din Iași, care l-a cunoscut personal pe Ierodiaconul Dionisie Marin, spune despre aceste manuscrise că sunt rodul ostanelilor depuse în urma excluderii sale din viața monahală prin Decretul 410/1959. Părintele Dionisie și-a înăbușit nemulțumirea și durerea sufletească, cântând Domnului Hristos prin scris. A plâns cântând și a cântat plângând fără a întreba de ce i s-a întâmplat așa ceva. Durerea și nemulțumirea nu l-au dus la disperare, ci mai degrabă la creare, după cum și scoica din durere scoate mărgăritarul... Mai mult, el nu a părăsit Iașul, pe care l-a îndrăgit, ci l-a împodobit și îmbogățit cu frumoase cântări bisericești lăsate posterității în cele unsprezece manuscrise.

Bolnav și necăjit pentru felul cum a fost tratat în viața aceasta, cu speranța unei plăți mai bune în viața veșnică, simțindu-și sfârșitul iminent, dar pregătit sufletește pentru Veșnicul Prezent, s-a îmbrăcat cu veșmântul cu care a slujit ca diacon în biserică și s-a așezat pe pat ca în sicriu. Așa a fost aflat de părinții de la Mitropolie, care l-au dus la Mănăstirea Cetățuia spre a fi așezat „în casa cea de lut a fraților săi”.

Publicarea acestui volum de cântări bisericești este în primul rând un act de dreptate față de cel care a fost nedreptățit în viață, într-o perioadă de grea încercare pentru Biserică. Iar în al doilea rând, pentru cântăreții bisericești este un instrument de lucru, care dă posibilitatea diversificării cântărilor de strană. În al treilea rând, noutatea volumului de față o constituie diversitatea melodică a unor cântări, care, de obicei, la vechii autori se găsesc scrise doar în anumite glasuri. Așa de pildă, *Binecuvântările Învierii*, *Lumină lină* și *Învierea lui Hristos*, care se găsesc scrise doar pe anumite glasuri, la Dionisie Marin le vom afla compuse pe toate glasurile; de asemenea, a compus melodii noi, pe șapte glasuri pentru polieleul *Robii Domnului*. În același timp, acest volum poate fi util pentru tinerii cântăreți, care au mai puțină experiență, dar au dorința de a folosi la strană cântări cât mai noi și cât mai diverse. Simplitatea și ușurința interpretării lor aduce un plus de siguranță în dorința de afirmare a tinerilor talente în domeniul cântării bisericești.

Arhim. Clement
Mănăstirea Sf. Maria - Techirghiol

Ierodiaconul Dionisie Marin (17 ianuarie 1910 – 25 noiembrie 1973) copist, profesor și compozitor de muzică psaltică, a fost unul dintre puținii monahi din Moldova, care a compus și a scris muzică psaltică într-o perioadă de grea încercare pentru Biserica noastră, perioada comunistă.

Schiță biografică

Ierodiaconul Dionisie (Dumitru) Marin s-a născut la 17 ianuarie 1910 în comuna Bălteni, județul Dâmbovița, fiind ultimul născut dintr-o familie cu patru copii. Studiile primare le-a urmat la școala din satul natal, apoi, rămas orfan de ambii părinți, împreună cu fratele său mai mare, Ioan, a ajuns la Mănăstirea Ciolanu din Buzău. La vârsta de 14 ani s-a înscris la Școala de Cântăreți din Buzău, pe care a absolvit-o în 1928. Timp de un an a fost psalt la Mănăstirea Ciolanu, iar din 1929 până în 1939 a fost profesor de muzică psaltică la Școala de Cântăreți din Buzău.

Dupa efectuarea stagiului militar, a intrat în obștea Mănăstirii Cetățuia din Iași, devenind profesor de muzică la Școala monahală din această mănăstire între anii 1941-1943. A fost călugărit la 9 ianuarie 1941, iar la 12 ianuarie, același an, a fost hirotonit ierodiacon de către episcopul Valeriu Moglan. În perioada următoare, Dionisie Marin a îndeplinit funcțiile de cântăreț și slujitor la catedrala din Iași și la Mănăstirea Cetățuia, secretar, membru în Consiliul Economic și profesor la Seminarul monahal de la Mănăstirea Cetățuia.

În urma unor acuze, care s-au dovedit a fi nefondate, Ierodiaconul Dionisie Marin a fost îndepărtat din obștea Mănăstirii Cetățuia, retrăgându-se în perioada martie 1944 – octombrie 1947 la Mănăstirea „Sfântul Ilie” –Toplița Română din eparhia Clujului.

Din toamna anului 1947, îl vom regăsi în obștea catedralei din Iași ca slujitor și cântăreț. Își completează studiile liceale la Liceul Nr. 1 din Iași (1950) și absolvă Institutul Superior Pedagogic din Iași în 1954.

A colaborat cu revista *Mitropolia Moldovei și Sucevei* în care a publicat 3 studii de muzicologie despre Anton Pann (1954), Dimitrie Suceveanu și Macarie Ieromonahul (1956). În anul 1959, la vârsta de 49 de ani, ca urmare a decretului 410/11 octombrie, a fost îndepărtat din rândul monahilor, fiind obligat să se angajeze contabil la un magazin alimentar din Copou și să locuiască în gazdă la o bătrână din strada Țicăului.

După ieșirea la pensie în anul 1964, se dedică cu totul scrisului, astfel că, activitatea de cercetare și colectare a celor mai frumoase cântări psaltice românești clasice și contemporane, precum și creațiile sale proprii, le include în lucrarea *Noua Antologie Psaltică* ce cuprinde cântări

de la Vecernie, Utrenie, Liturghie, Postul Mare și de la diferite Taine și ierurgii. Această lucrare este terminată în octombrie 1965, de ziua Marelui Mucenic Dimitrie.

În iarna anului 1973, la 25 noiembrie, ierodiaconul Dionisie Marin, grav bolnav de hidropizie și de inimă, încetează din viață la gazda sa din Țicău, fiind în vârstă de 63 de ani. Anunțându-se părinții de la Schitul Bucium și de la Catedrală, trupul său a fost dus la Mănăstirea Cetățuia, metania sa, fiind îngropat în cimitirul acestei mănăstiri pe data de 27 noiembrie, unde-și doarme somnul de veci.

Lista manuscriselor și a compozițiilor muzical-psaltice ale ierodiaconului Dionisie Marin

Ierodiaconul Dionisie Marin este autorul a unsprezece manuscrise psaltice aflate în tot atâtea dosare. Manuscrisele prezintă, pe lângă propriile creații muzicale, și copii din operele lui Anton Pann, Macarie Ieromonahul, Dimitrie Suceveanu și a celorlalți compozitori consacrați ai psaltichiei românești. Aceste manuscrise au fost dăruite de autor părintelui Hrisostom Dănilă de la Schitul Bucium din Iași cu ocazia ultimei vizite făcute aici în 1971. Cele unsprezece volume de muzică psaltică au fost dăruite în primăvara anului 2004 de către părintele Hrisostom Dănilă arhimandritului Clement Haralam, starețul de atunci al Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași și exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Iașilor.

Datorită faptului că manuscrisele nu erau nici cotate, nici inventariate, am cerut permisiunea Protosinghelului Hrisostom Dănilă și Arhimandritului Clement Haralam să le cotez, pentru a le putea cita și descrie. Inventarierea s-a făcut în ordine cronologică, de la 1 la 11.

- Manuscrisul nr.1 intitulat *Tratat de Teoria Muzicii Psaltice* (1961). Manuscrisul este conceput ca un manual didactic pentru uzul seminariilor sau școlilor de cântăreți și se aseamănă ca structură a cuprinsului cu *Gramatica muzicii psaltice* a prof. Nicolae Lungu, Grigore Costea și Ion Croitoru, având însă o exprimare proprie, exemplificări proprii și adăugiri pe care nu le găsim în manualul celor trei profesori.

- Manuscrisul nr. 2 intitulat *Tratat de Teoria Muzicii Psaltice* (24 martie 1964 - 26 aprilie 1964). Este o redactare a primei lucrări din 1961, scris mai îngrijit și cu câteva îmbunătățiri minore.

- Manuscrisul nr. 3 intitulat *Anastasimatarul, glasurile I, II, III, IV* (1964). Prezintă cântările Învierii de la Vecernie și Utrenie pentru glasurile I-IV.

- Manuscrisul nr. 4 intitulat *Anastasimatarul, glasurile V, VI, VII, VIII* (27 aprilie 1964 – 8 septembrie 1964). Prezintă cântările Învierii de la Vecernie și Utrenie pentru glasurile V-VIII.

- Manuscrisul nr. 5 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântări la Vecernie*. Conține *Anixandare* glas I, glas III, glas V, *Fericit bărbatul* pe opt glasuri, *Lumină lină* pe opt glasuri, *Prochimenenele* de sâmbătă seara și de peste săptămână, precum și cântările Litiei.

- Manuscrisul nr. 6 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântări la Utrenie*. Conține *Polieleul Robii Domnului* pe opt glasuri, *polieleul Cuvânt bun* pe glasurile V și VIII, precum și două exemple de *Mărimuri*, la *Întăia și a doua aflare a capului Sfântului Ioan Botezătorul* și la *Întâmpinarea Domnului*.

- Manuscrisul nr. 7 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântări la Utrenie*. Conține *Binecuvântările Învierii* pe opt glasuri, *Învierea lui Hristos* pe opt glasuri, *Slavă ... Și acum ...*, după Evanghelie pe opt glasuri, *Catavasiile Bunei Vestiri* glas IV, *Catavasiile Înălțării Sfintei Cruci* glas opt, *Catavasiile la Nașterea Domnului* (ambele irmoase), *Catavasiile la Botezul Domnului* (ambele irmoase).

- Manuscrisul nr. 8 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântări la Utrenie. Doxologiile* pe opt glasuri.

- Manuscrisul nr. 9 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântările Sfintei Liturghii* conține *Antifonul 1 și 2* pe opt glasuri, *Veniți să ne închinăm, glasurile I, III, IV, VI, VII, VIII, Doamne*

mântuiește, glas V (trei variante), *Sfinte Dumnezeule...*, glasurile III, IV, VII, VIII, *Răspunsuri Liturgice*, glasurile I, II, IV, VII, VIII, *Tatăl nostru...* pe opt glasuri și *Am văzut lumina...*, glas V.

- Manuscrisul nr. 10 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântările Triodului*, conține *Cântările Treimice* pe opt glasuri, *Să se îndrepteze rugăciunea mea...* glas I, *Heruvicul Acum puterile cerești...* glas VI, *Răspunsuri liturgice la Liturghia Sfântului Vasile cel Mare* glasurile II, V și VIII, *Axionul De tine se bucură...* glasurile II, V, VII, *Cântări la Acatistul cel Mare* glas VIII.

- Manuscrisul nr. 11 intitulat *Noua Antologie Psaltică. Cântările Pentecostarului. Cântări la Te-Deum. Cântări la Cununie. Cântări la înmormântare. Adaos*. Conține *Învierea Ta Hristoase* glas VI, *Canonul Învierii* glas I, *Luminânda* glas VIII, *Stihirile Paștilor de la Laude* glas V, *Mărire... Și acum...* glas V la *Ziua Învierii* compusă de Anton Pann, *Prochimenele din Săptămâna Luminată*, *Catavasiile la Duminica Cincizecimii* glas VII, *Cântări la înmormântare: Trisaghion* glas IV, *Troparele* glas VIII, *Cântările la cele trei stări*, *Binecuvântările morților* glas V, *Irmoasele* glas II, *Stihirile glasurilor*, *Veșnica pomenire* glas III, (2 variante), *Sfinte Dumnezeule...* glas VII, *Stihira* glas VI, *Stihiră ce se cântă la parastas în timpul mesei care se organizează în memoria celor adormiți* glas V, *Pre Stăpânul* glas V.

Creațiile lui Dionisie Marin fac parte în mod frecvent din repertoriul tinerilor psalți moldoveni de la Catedrala din Iași, Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi”, Seminarul Teologic „Sfântul Vasile cel Mare” din Iași, Universitatea de Arte „George Enescu”, arătând prin aceasta actualitatea și valoarea lor spirituală pentru muzica psaltică românească.

Pr. prof. Iulian Zaltariov

Anixandare ce se cântă la privegheri

de ierodiacon Dionisie Marin

Ve niți să ne în chi năm Îm pă ra tu lui nos

tru Dum ne zeu.

Ve niți să ne în chi năm și să că dem la Hris tos

Îm pă ra tul nos tru Dum ne zeu.

Ve niți să ne în chi năm și să că dem la în suși

Hris tos Îm pă ra tul și Dum ne ze ul nos tru.

Apoi cântă:

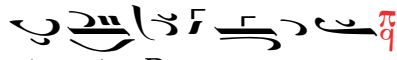
Ve niți să ne î - - în chi - - năm și să că de -

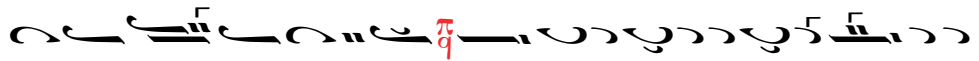

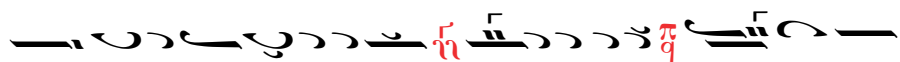

em că - - tre - - - Dî - - în sul.

Îndată citește psalmul 103 „Binecuvintează suflete al meu pre Domnul!”, până la stihul „Deschizând tu mâna ta...”, după care cântă:

Gl. I

Des chi zând Tu mâ na - Ta, toa te se vo - or u umplea -

de bu - nă - - ta - - - te. Bi ne e ești cu vân

ta at, Doa - - am ne.

Ia - ră în tor cându-ți Tu - - fa - - ța - Ta,

se vor tu - ul bu - ra. Lu a-vei du hu ul lo or și se vor

sfârși și în ță ră na lor se vo or î - în toa - - ar

ce. Bi ne e ești cu vân ta - - at, Doa - - am ne.

Tri mi te-vei Du hu ul Tău și se vor zi di și vei în

no i - fa ța - pă mâ ân tu - - lui. Bi ne ești cu

vâ - ân ta - - at, Doa - - am ne.

Fi e sla va Domnului î în veci; ve se li se-va Do -

om nul de lu cru ri le Sa - - - le. Bi ne ești cu

vâ - ân ta - - at, Doa - - am ne.

Cel ce ca u tă spre- - pă - mânt și-l fa ce pre el de
se cu tre - mu - ră - ; Cel ce se a tin ge de munți și fu
- me - - gă. Mi nu na - - te-s lu cruri le Ta le,
Doa- - am ne.

Cân ta - voi Dom nului în vi ia - ța - mea, cân ta-
voi Dum ne ze - u lui me eu pâ nă - - ce - vo -
oi fi. Mi nu na - - te-s lu cru ri le Ta le - - ,
Doa- - am ne.

În dul ceas că-se lu - ui vo - or ba - mea și eu mă voi
ve se li - de - - Do - - om nul. Mi nu na - -
te-s lu cruri le Ta le - - , Doa- - am ne.

Lip seas că pă că to șii de pe pă - - mânt și cei fă
ră de le - - ge ca să nu - - fi - e - - ei.
Bi - ne cu vin tea - - ză su fle te al meu pre - -

Do - - om nul. Mi nu na - - te-s lu cru ri le Ta
le - -, Doa - - am ne.

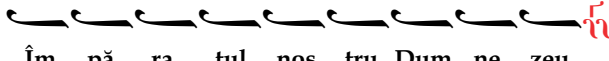
Soa re le și-a cu nos cut a pu - - su ul său, pu s-ai
în tu ne - - rec și s-a fă cu - ut noa - - ap te -.
Sla vă Ți e, Doa - am ne, Ce lui ce ai fă cu ut
toa - - - te.

Cât s-au mă ri it lu cru ri le Ta le -, Doa - am ne,
toa te în tru în țe lep ciu ne le-a - ai fă - - cut.
Sla vă Ți e, Doa - am ne, Ce lui ce ai fă cu ut
toa - - - te.

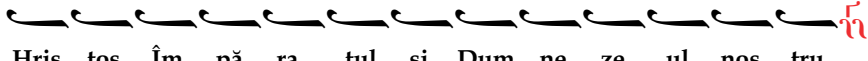
Sla vă - Ta tă - lui și Fi u lui și Sfâ - - - - -
- lu - ui Duh. Sla vă Ți e, Doa - am ne, Ce lui ce ai
fă cu ut toa - - - te.

Și a cum și pu ru - rea și în ve cii ve - ci - - -

Ve niți să ne în chi năm și să că dem la Hris tos

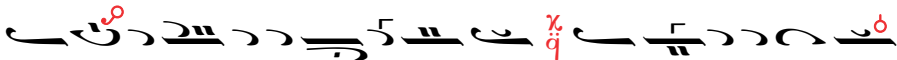

Îm pă ra tul nos tru Dum ne zeu.

Ve niți să ne în chi năm și să că dem la în suși

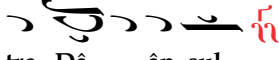

Hris tos Îm pă ra tul și Dum ne ze ul nos tru.

Apoi cântă:

Ve ni iți să ne - î în chi năm și - să - că de

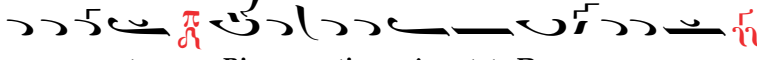

- em că tre Dâ - - ân sul și să că de - em că

tre Dâ - ân sul.

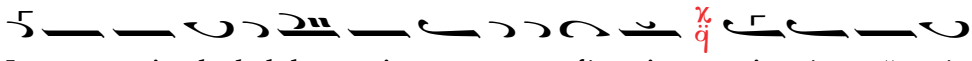
Îndată citește psalmul 103 „Binecuvintează suflete al meu pre Domnul!”, până la stihul „Deschizând tu mâna ta...”, după care cântă:

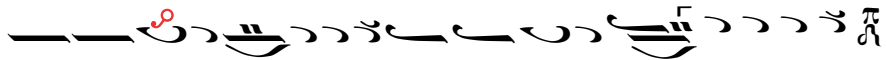
Gl. III

Des chi zând Tu mâ na Ta, toa te se vor um plea de bună ta

- - - te. Bi ne ești cu vân taț, Doa - - am ne.

Ia ră în tor câ ân du-ți Tu fa ța Ta, se vor tu ul bu ra.

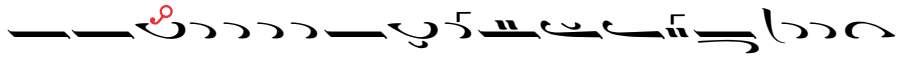

Lu a - vei du hul lor și se vo or sfâr și și în ță rá

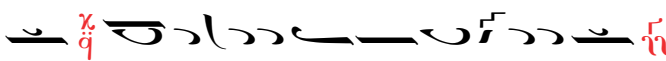
Și a cum și pu ru - rea și în ve cii ve ci lor, a min.

Sla vă Ți e, Doam ne, Ce - lui ce ai fă cut toa - te.

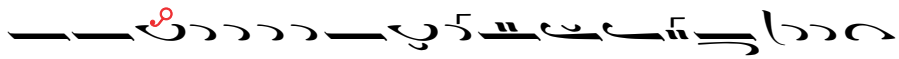

A li lu - i ia, a li lu - i ia, a - li lu - i

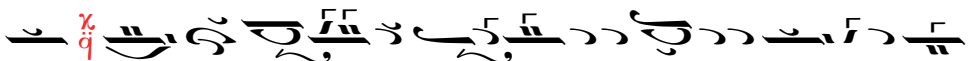

ia, sla vă Ți e, Dum ne ze - u - le.

De două ori, apoi finalul:

A li lu - i ia, a li lu - i ia, a - li lu - i

ia, sla vă Ți - - e, Du - - umne ze u - le - - -

- - -

Anixandare ce se cântă la privegheri

de ierodiacon Dionisie Marin

După binecuvântarea preotului, cântărețul rostește recitativ:

Gl. V ḡ λ π α

Ve niți să ne în chi năm Îm pă ra tu lui nos

tru Dum ne zeu.

Ve niți să ne în chi năm și să că dem la Hris tos

Îm pă ra tul nos tru Dum ne zeu.

Ve niți să ne în chi năm și să că dem la în suși

Hris tos Îm pă ra tul și Dum ne ze ul nos tru.

Apoi cântă:

π q T

Ve niți să ne î - în chi - - năm și să că dem că tre

Dă - - ân sul.

Îndată citește psalmul 103 „Binecuvintează suflete al meu pre Domnul!”, până la stihul „Deschizând tu mâna ta...”, după care cântă:

Gl. V q λ π Π α T

Des chi zâ - ând Tu mâ - na - - Ta, toa te se

vor um plea de bu nă - ta - - te. Bi ne ești cu vâ - ân

ta - - at, Doa - - am ne.

Ia ră în tor cân du-ți Tu fa - ța Ta, se vor tulbu ra -

- Lu a - vei du - hu - ul lo - - or și se

vor sfâr și - - și în ță râ na lor se vo - or î - în

toa - - ar ce. Bi ne ești cu vâ - ân ta - at, Doa - -

am ne.

Tri mi te-vei Du - hul Tău și se vor zi di -

- - și vei în no i - fa - ța pă mâ ân tu - -

lui. Bi ne ești cu vâ - ân ta - at, Doa - - am ne.

Fi e sla va Domnu lu ui în veci; ve se li - - se

va Dom nul de lu cru ri le sa - - - le. Bi ne ești cu vâ

- ân ta - at, Doa - - am ne.

Cel ce ca - u tă spre - pă mânt și-l fa - ce - pre

e el de se - cu - - tre - mu - - ră; Cel ce se

a ti in ge de munți și fu - me - - gă. Mi nu na -

- te-s lu cru ri le Ta le - -, Doa - - am ne.